

LAUSUNTO

Filha ry

Lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi tupakkalain muuttamisesta (VN/11255/2023).

Filha ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta tupakkalain muuttamisesta koskien savuttomia nikotiinituotteita.

Esityksessä ehdotetaan, että savuttomista nikotiinituotteista säädettäisiin tupakkalaissa vastaavalla tavalla kuin suussa käytettäväksi tarkoitettu tupakasta, purutupakasta ja nenänuuskasta säädetään. Tämä tarkoittaisi savuttomien nikotiinituotteen myynnin, muun luovuttamisen ja välittämisen kieltä sekä maahantuonnin kieltä eräitä rajoituksia lukuun ottamatta. Lisäksi ehdotetaan savuttomien nikotiinituotteiden käyttökieltoa päiväkotien ja esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloihin sekä leikkikentille. Savuttomien nikotiinituotteiden hallussapito kiellettäisiin alle 18-vuotiailta.

Nikotiini on vahvaa riippuvuutta aiheuttava ja myrkyllinen aine ja sillä on todettu runsaasti itsenäisiä terveyshaittoja. Nikotiinilla on haitallisia vaikutuksia sydämeen ja verenkiertoelimistöön mm. supistamalla verisuonia ja nostamalla verenpainetta. Nikotiinista muodostuu syöpää aiheuttavia yhdisteitä ja nikotiinia pidetään syövän kehittymiseen myötävaikuttavana tekijänä. Nikotiinilla on todettu syövän kehittymiselle ominaisia solutason muutoksia vastaavia vaikutuksia (esim. solun muuttuminen syöpäsoluksi, solujen jakaantumisen lisääntyminen, syöpäkuudoksen kehittymisen ylläpitäminen). Nikotiini vaikuttaa raskaana olevalla kehittyvään sikiöön kulkemalla istukan läpi.

Savuttomat nikotiinituotteet, kuten nikotiinipussit sisältävät usein runsaasti nikotiinia. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean tulkinnan (4.4.2023) mukaan nikotiinipussit eivät enää kuulu lääkelain soveltamisalaan ja niihin ei näin ollen enää sovelleta lääkeaineiden maahantuontirajoituksia ja myyntikieltoa yli 4 mg/g nikotiinia sisältäville tuotteille. Kansainvälisillä markkinoilla olevien nikotiinipussien vahvuus vaihtelee hyvin paljon. Miedoimmat tuotteet sisältävät saman verran nikotiinia kuin markkinoilla olevat nikotiinikorvaushoitotuotteet, mutta vahvimmat tuotteet voivat sisältää moninkertaisen määrän nikotiinia savukkeisiin mutta myös nuuskaan verrattuna. Vaarana on, että Fimean uuden tulkinnan seurauksena Suomen markkinoille tuodaan jatkossa runsaasti nikotiinia sisältäviä nikotiinipusseja.

Ei ole riittävästi tutkimusnäyttöä siitä, että runsaasti nikotiinia sisältävät nikotiinipussit auttaisivat nikotiiniriippuvaista lopettamaan nikotiinin käytön. Sen sijaan on todennäköistä, että tuotteen korkea nikotiinipitoisuus aiheuttaa käyttäjilleen vahvemman nikotiiniriippuvuuden, josta on vaikeampi päästä irti. Tieto nikotiinipussien aiheuttamista pitkäaikaisvaikutuksista terveydelle

puuttuu, ja voi täydentyä vasta vähitellen. Vasta pitkät väestöpohjaiset seurannat pystyvät antamaan tarkempaa tietoa pitkäaikaisvaikutuksista terveydelle.

Uusista nikotiinituotteista tehdään houkuttelevia erityisesti nuorille ja nuoret ilmoittavat käyttävänsä tuotteita pääasiassa kokeilumielessä eivätkä esim. tupakoinnin lopettamiseen. Vaarana on, että nuoret jäävät nopeasti riippuvaiseksi näistä usein runsaasti nikotiinia sisältävistä tuotteista.

Filha ry pitää kansanterveyden ja terveydenhuollon kantokyvyn kannalta tärkeänä, että markkinoille tuleville uusille tupakka- ja nikotiinituotteille, kuten nikotiinipusseille, sovelletaan samaa sääntelyä kuin muille tupakkalain alaisille tuotteille.

Kannatamme esitettyä muutosta tupakkalakiin koskien savuttomia nikotiinituotteita.

Helsingissä 22.5.2023

Kunnioittavasti,

Tuula Vasankari
Pääsihteeri, keuhkosairauksien erikoislääkäri, LT, professori
Filha ry

Patrick Sandström
Erityisasiantuntija
Filha ry